Prima instanță*:* Judecătoria Chișinău, sediul Centru Judecător: Angela Furdui
Dosarul: nr.2r-2255/24
2-23179330-02-2r-02082024

D E C I Z I E

05 decembrie 2024 mun. Chişinău

Colegiul civil, comercial și de
Contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău

în componenţă:
Preşedintele şedinţei, judecător: Ana Panov
Judecători: Natalia Mămăligă şi Ala Malîi

examinând recursul declarat de către avocatul Moruz Valentina în interesele G***** împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 10 iunie 2024, emisă în cauza civilă la cererea înaintată de *****împotriva lui ***** cu privire la rezilierea contractului de arvună, încasarea dublului arvunei, recuperarea contravalorii bonificărilor aduse bunului imobil, a cheltuielilor de judecată,

a c o n s t a t a t:

Pretențiile reclamantului.

La 13 decembrie 2023, Pogoneț Galina, prin intermediul avocatului Moruz Valentina a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui ***** cu privire la rezilierea contractului de arvună, încasarea dublului arvunei, recuperarea contravalorii bonificărilor aduse bunului imobil, a cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 19 decembrie 2023 s-a restituit cererea de chemare în judecată depusă de *****împotriva lui ***** cu privire la rezilierea contractului de arvună, încasarea dublului arvunei, recuperarea contravalorii bonificărilor aduse bunului imobil a cheltuielilor de judecată.

Prin decizia Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău din 28 martie 2024 a fost admis recursul declarat de avocatul Moruz Valentina în interesele lui Pogoneț Galina, casată încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 19 decembrie 2023 și restituită cauza spre rejudecare în aceiași instanță și același complet de judecată, la faza primirii cererii de chemare în judecată.

Prin încheierea judecătorului Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 02 mai 2024 s-a dispus de a nu da curs cererii de chemare în judecată, potențialului

reclamant fiindu-i acordat un termen de 5 zile din momentul primirii copiei de pe încheiere, pentru lichidarea neajunsurilor și anume pentru a prezenta traducerea acordului de arvună din 23 iunie 2017, acordului adițional nr.1 la acordul de arvună din 23 august 2017, în limba de stat, atât pentru instanță, cât și pentru partea pârâtă, certificate în modul corespunzător, pentru a prezenta copia de pe cererea de chemare în judecată și înscrisurile anexate la aceasta, într-un număr egal cu numărul de pârâți, precum și mandatul avocațial în original, pentru a prezenta dovada de plată a taxei de stat în sumă de 11 716 lei, în original, cu ștampila umedă a băncii emitente.

Copia prezentei încheieri a fost expediată în adresa reprezentantului potențialului reclamant – avocatului Moruz Valentina, cu aviz recomandat, la adresa indicată de către ultimul în cererea de chemare în judecată, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire, fiind recepționată de către ultimul la 16 mai 2024 potrivit avizului de recepție poștal DS8011755360AS, restituit instanței la 07 iunie 2024.

Poziția instanței de fond.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 10 iunie 2024, s-a restituit cererea de chemare în judecată înaintată de *****împotriva lui ***** cu privire la rezilierea contractului de arvună, încasarea dublului arvunei, recuperarea contravalorii bonificărilor aduse bunului imobil, a cheltuielilor de judecată.

Solicitarea recurentului.

Invocând ilegalitatea acestei încheieri, la data de 23 iulie 2024, avocatul Moruz Valentina în interesele Galinei Pogoneț a declarat recurs împotriva încheierii primei instanțe, solicitând casarea încheierii recurate, cu remiterea cauzei la rejudecare.

Argumentele părților.

În motivarea recursului, recurenta a invocat că, prin încheierea din 02.05.2024 s-a respins cererea privind scutirea de la plata taxei de stat, fiind acordat termen de 5 zile pentru achitarea taxei de stat în sumă de 11616 lei.

Menționează că instanța de fond nu a luat în considerație faptul că *****nu este angajată în câmpul muncii, nu are un venit regulat, în privinţa ultimei este intentată o procedura de executare silită a titlului executoriu din 14.06.2021 prin care din contul reclamatei urmează a fi executată suma de 50000 lei.

Susține că *****nu avea capacitatea financiară de a-şi asigura un trai decent nemaivorbind despre posibilitatea achitării taxei de stat în mărime de 11616 lei, sumă indicate în încheierea din 02.05.2024. Astfel *****a fost în imposibilitate de a lichida aşa numitul neajuns privind obligarea la achitarea taxei de stat, din

motivul situaţiei materiale extrem de defavorabile.

Consideră că în situaţia din speţă instrumentul procedural a fost utilizat defectuos de către instanţa de fond, ori imposibilitatea achitării taxei de stat nu poate constitui un temei de a restitui cererea de chemare în judecată. Or dreptul privind accesul liber la justiţie este garantat atât de legea supremă a RM art. 20 al Constituţiei, cât şi cea internaţională.

Solicită admiterea cererii de recurs. Casarea încheierii din 10.06.2024, cu restituirea cererii la rejudecare pentru soluționarea primirii pe rol a cererii de chemare în judecată.

Termenul de declarare a recursului.

Instanţa de recurs reiterează prevederile art. 425 C.P.C., care statuează expres că, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Din actele cauzei rezultă că încheierea recurată a fost pronunțată la 10 iunie 2024, iar recursul a fost depus la data de 23 iulie 2024. Având în vedere că încheierea contestată a fost comunicată recurentului la data de 16.07.204, se consideră că recursul a fost declarat în termenul legal.

Conform art. 426 alin. (3) CPC RM, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului şi a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității şi fără participarea părților.

Aprecierea instanței de recurs.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de Contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către avocatul Moruz Valentina în interesele Galinei Pogonеț, de a casa încheierea judecătorului Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 10 iunie 2024, cu remiterea cauzei în prima instanță, din următoarele considerente.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu prevederile art.427 lit. c) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul şi să caseze integral sau parţial încheierea, soluţionînd prin decizie problema respectivă.

În conformitate cu prevederile art.171 alin. (1) CPC, după ce constată că cererea a fost depusă în judecată fără a se respecta condițiile art.166 şi 167 alin.(1) lit. a), b), c) și e), judecătorul emite, în cel mult 5 zile de la repartizarea cererii, o încheiere pentru a nu se da curs cererii, comunicând persoanei care a depus cererea acest fapt de încălcare şi acordându-i un termen rezonabil pentru lichidarea neajunsurilor.

Din suportul probatoriu, instanța de recurs a constatat că, prin încheierea Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 02 mai 2024 s-a dispus de a nu da curs cererii de chemare în judecată, potențialului reclamant fiindu-i acordat un termen de 5 zile din momentul primirii copiei de pe încheiere, pentru lichidarea neajunsurilor și anume pentru a prezenta traducerea acordului de arvună din 23 iunie 2017, acordului adițional nr.1 la acordul de arvună din 23 august 2017, în limba de stat, atât pentru instanță, cât și pentru partea pârâtă, certificate în modul corespunzător, pentru a prezenta copia de pe cererea de chemare în judecată și înscrisurile anexate la aceasta, într-un număr egal cu numărul de pârâți, precum și mandatul avocațial în original, pentru a prezenta dovada de plată a taxei de stat în sumă de 11 716 lei, în original, cu ștampila umedă a băncii emitente

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 10 iunie 2024, s-a restituit cererea de chemare în judecată înaintată de *****împotriva lui ***** cu privire la rezilierea contractului de arvună, încasarea dublului arvunei, recuperarea contravalorii bonificărilor aduse bunului imobil, a cheltuielilor de judecată.

Dispunând restituirea cererii de chemare în judecată, prima instanță și-a motivat soluția prin faptul că reclamantul nu a îndeplinit cerințele enumerate în încheierea din 02 mai 2024, motivând că reclamantul nu a achitat taxa de stat.

Colegiul consideră neîntemeiată soluția instanței de fond, reieșind din următoarele considerente:

Colegiul reține că în cererea de chemare în judecată reclamanta a indicat că nu este angajată în câmpul muncii, nu are un venit regulat, se află într-o stare financiară foarte dificilă și este în imposibilitate să achite taxa de stat la depunerea prezentei acțiuni.

Conform art. 83 şi art. 84 CPC taxa de stat reprezintă o sumă care se percepe, în temeiul legii, de către instanța judecătorească în beneficiul statului de la persoanele în ale căror interese se exercită actele procedurale de judecare a cauzei civile sau cărora li se eliberează copii de pe documente din dosar. În acțiunile patrimoniale, taxa de stat se determină în funcție de caracterul şi valoarea acțiunii, iar în acțiunile nepatrimoniale şi în alte cazuri prevăzute de lege, în proporții fixe, conform Legii taxei de stat.

Prevederile art. 85 alin. (4) CPC, stipulează că în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică poate fi scutită de judecător (de instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

În cadrul aprecierii situației materiale, se va lua în considerare: valoarea patrimoniului disponibil al persoanei, valoarea acțiunii, obligațiile care ar rezulta din anumite acte, trăgându-se o concluzie din ansamblul probelor prezentate.

Astfel, în susținerea cerinței de scutire a plății taxei de stat persoana fizică urmează să expună circumstanțele care justifică solicitarea și să anexeze actele

confirmative ale acestor circumstanțe (avizul Comisiei pentru protecție socială, certificate despre mărimea salariului, pensiei sau a altor venituri; existența la întreținere a copiilor minori sau a altor persoane, dovada lipsei conturilor bancare, etc.).

Din sensul acestor norme de drept rezultă că instanţa de judecată poate să scutească persoana de plata taxei de stat în dependenţă de situaţia ei materială, în cererea de scutire urmând a fi expuse circumstanţele care justifică solicitarea şi anexate actele confirmative.

Prin urmare, în cererea de scutire de la plata taxei de stat persoana urmează a expune circumstanţele care justifică solicitarea şi anexate actele confirmative ale acestor circumstanţe.

Conform jurisprudenței Curţii Europene a Drepturilor Omului, pentru a evita orice atingere adusă însăși substanței dreptului la un tribunal, în special în cazul în care justițiabilul invocă situația financiară dificilă, instanța urmează să analizeze atent circumstanțele cauzei în vederea constatării capacității acestuia de a achita taxa de stat.

În speță, Colegiul civil constată că, reclamanta *****la înaintarea cererii de scutire a invocat că nu este angajată în câmpul muncii, nu are un venit regulat, în privinţa ultimei este intentată o procedura de executare silită a titlului executoriu din 14.06.2021 prin care din contul ei urmează a fi executată suma de 50000 lei.

În asemenea circumstanțe Colegiul judiciar consideră întemeiată cererea avocatului Moruz Valentina în interesele Galinei Pogoneț privind scutirea reclamantei de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de chemare în judecată împotriva lui ***** cu privire la rezilierea contractului de arvună, încasarea dublului arvunei, recuperarea contravalorii bonificărilor aduse bunului imobil, a cheltuielilor de judecată or, ultima a invocat motive întemeiate și a prezentat probe pertinente, care confirmă că este în imposibilitate de a achita taxa de stat.

Potrivit practicii Curţii Europene a Drepturilor Omului (cauza Clinov contra Moldovei, Tudor-Comerţ contra Moldovei, Teltronic-CATV contra Poloniei) Curtea a statuat că dreptul la tribunal este pus grav în discuţie dacă taxa de stat este fixată într-un cuantum excesiv şi persoana este lipsită de resurse financiare. În consecinţă, Curtea Europeană a arătat că în toate cazurile, instanţa de judecată trebuie să examineze posibilitatea reducerii cuantumului acestei sau scutirea creditorului care invocă situaţia grea financiară.

Avînd în vedere că instanţa de recurs a constatat că, încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 10 iunie 2024 este neîntemeiată, fapt ce în consecință impune admiterea recursului, cu casarea încheierii judecătorului primei instanțe şi remiterea cauzei la rejudecare sub aspectele sus – menţionate.

Într-o altă ordine de idei, Colegiul face referire la dispoziţiile art.1 alin.(3) al Constituţiei Republicii Moldova, în lumina interpretărilor date în jurisprudenţa constantă a Curţii Constituţionale, (hotărârea Curţii Constituţionale nr.2 din 19.01.1998, publicată în Monitorul Oficial nr.12-13/8 din 19.02.1998), una din caracteristicile constituţionale ale statului de drept o constituie obligaţiunea statului, autorităţilor lui publice, instituţiilor, persoanelor oficiale de a activa în limitele atribuţiilor lor stabilite de Constituţie şi Legi, iar instanţa de judecată nu constituie o excepţie în acest sens.

Mai mult decât atât, în conformitate cu prevederile art.9 din Codul de procedură civilă, instanţei de judecată îi revine un rol diriguitor în organizarea şi desfăşurarea procesului, pe principiile de contradictorialitate şi egalităţii părţilor în drepturi, art. 26 din Codul de procedură civilă, motiv din care exonerarea unui participanţi la proces de obligaţia legală, în speţă reprezentarea părţii în proces de către avocat în modul prescris de lege, reprezintă în esenţă o favorizare nejustificată, în frauda regulilor unui proces echitabil.

Astfel, luând în considerație cele expuse Colegiul consideră că încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 10 iunie 2024 urmează a fi casată, cu pronunţarea unei noi decizii sub formă de încheiere, prin care cererea privind scutirea de la plata taxei de stat depusă de avocatul Moruz Valentina în interesele Galinei Pogoneț urmează a fi admisă parțial, cu restituirea cauzei în aceeași instanță și același complet de judecată.

În opinia Completului de judecată motivul solicitării scutirii de la plata taxei de stat, indicat de reclamanta Pogoneț Galina, rezultă din circumstanțe obiective ce se referă la faptul că nu este angajată în câmpul muncii, nu are un venit regulat. Prin urmare se atestă că reclamanta *****are o stare materială precară.

Astfel, Completul de judecată reiterează convingerea că demersul privind scutirea de la plata taxei de stat, este întemeiat şi pasibil de admis, scutind parțial cu 50 % din taxa de stat calculată, ce urmează s-o achite reclamanta Pogoneț Galina.

Reieșind din cele relatate, Colegiul consideră că instanța de fond neîntemeiat a dispus restituirea cererii de chemare în judecată, or, aceste ipoteze ale instanței nu denotă decât examinarea superficială a materialelor cauzei la soluționarea chestiunii privind punerea pe rol a cererii de chemare în judecată.

În contextul respectării dreptului de acces liber la justiție, garantat de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 20 din Constituția Republicii Moldova și art. 5 CPC, relevat și în jurisprudența CtEDO, circumstanțele relatate generează casarea încheierii contestate. Or, menținerea acesteia, în condițiile enunțate, nu ar constitui decât o îngrădire a posibilității pentru partea reclamanți de a-și valorifica drepturile procedurale conform normelor în vigoare, garantate atât de legislația națională, cât

și de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, precum și îngrădirea accesului la justiție.

Din considerentele menționate și ținând cont de faptul că argumentele formulate în recurs s-au dovedit a fi fondate, luând în considerație că încheierea Judecătoria Chișinău sediul Centru este neîntemeiată, Colegiul ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa încheierea din 10 iunie 2024.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. c) și art. 428 CPC RM, Colegiul civil comercial și de Contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către avocatul Moruz Valentina în interesele Galinei Pogoneț .

Se casează încheierea Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 10 iunie 2024, emisă în cauza civilă la cererea înaintată de *****împotriva lui ***** cu privire la rezilierea contractului de arvună, încasarea dublului arvunei, recuperarea contravalorii bonificărilor aduse bunului imobil, a cheltuielilor de judecată, soluționând prin decizie problema respectivă după cum urmează:

Se admite parțial cererea înaintată de avocatul Moruz Valentina în interesele Galinei Pogoneț privind scutirea de la plata taxei de stat.

Se scutește *****cu 50% de la plata taxei de stat calculată pentru depunerea cererii de chemare în judecată împotriva lui ***** cu privire la rezilierea contractului de arvună, încasarea dublului arvunei, recuperarea contravalorii bonificărilor aduse bunului imobil, a cheltuielilor de judecată.

Se restituie cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de *****împotriva lui ***** cu privire la rezilierea contractului de arvună, încasarea dublului arvunei, recuperarea contravalorii bonificărilor aduse bunului imobil, a cheltuielilor de judecată spre rejudecare de la etapa primirii cererii, în aceeași instanță și același complet de judecată.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,
Judecătorul Ana Panov

Judecătorii Natalia Mămăligă

Ala Malîi